

D ů v o d y:

Zmateční stížnost jest bezdůvodná, pokud, doličujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř., vykládá pojem »dne volby« v § 32 zák. čís. 123/1920 Sb. z. a n. obmezeně tak, že je tím míněna jen část volebního dne před volbami a po dobu trvání volebního úkonu. Toto ustanovení zákona zakazuje prodávati, čepovati nebo podávati nápoje obsahující alkohol v den před volbou a v den volby úplně, bez jakéhokoliv obmezení. Poněvadž pak ani § 58 I. čís. 7, obsahující ustanovení trestní, takové obmezení nemá, nelze je hledati ani v domnělém záměru zákonodárcově, stěžovatelem předpokládaném. Právě z toho, že tam, kde zákonodárce chtěl tento zákaz obmeziti na určitou část volebního dne, výslovně to v zákoně vyjádřil (srov. § 31 zák. čís. 126/1927 Sb. z. a n. o volbách zemských a okresních zastupitelstev), jest dovoditi, že při zákonu o volbách do Národního shromáždění obmezující, stěžovatelem předpokládaný záměr neměl, a nedá se z doslovu zákona vyčísti, jak zmateční stížnost míní. Jiný právní výklad tohoto trestního ustanovení, z něhož snad stěžovatel buď sám, nebo uveden v omyl různými kolujícími názory a zprávami, vycházel, nemůže ho jakožto právní omyl podle §§ 3 a 233 tr. zák. zodpovědnosti zprostiti, i kdyby byl ve shodě s výkladem většiny obecnstva. Jest proto bezvýznamné, kdy byly volby v T. skončeny a kdy potom obžalovaný pivo prodával. Právem tedy rozsudek tyto okolnosti nezjišťoval, ač zmateční stížnost z nich jakoby ze zjištěných vychází.

Čís. 4140.

I když porotci mají možnost vzítí zřetel na okolnosti trestnost vylučující již při zodpovídání hlavní otázky, musí jim býti přece ve smyslu § 319 tr. ř. poskytnuta neomezená možnost, by po případném přisvědčení k otázce viny v hlavní otázce samostatně uvažovali o těch v řízení na jevo vyšlých okolnostech, jimiž by mohl býti naplněn důvod trestnost vylučující.

I kdyby takové okolnosti vycházely jen z tvrzení obžalovaného, náleží přece jen porotcům posouditi věrohodnost jeho zodpovídání se ve srovnání s jinými, tomu snad odporujícími výsledky řízení.

Subjektivní skutková podstata zločinu podle § 125 tr. zák. předpokládá vědomí pachatelovo o stavu neschopnosti k odporu zneužitě osoby před a při souloži; nestačí, uvědomil-li si pachatel tento stav až po souloži.

Pokud jde o zmatek čís. 6 § 344 tr. ř., nebyla-li k hlavní otázce na zločin násilného smilstva podle § 125 tr. zák. dána dodatková otázka, zda nebyl obžalovaný v takovém omylu (ohledně zneužití ve stavu neschopnosti k odporu pro opilost), pro který nelze spatřovati v jeho činu zločin (§ 2 e) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 15. dubna 1931, Zm II 49/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po neveřejném ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního

soudu v Moravské Ostravě ze dne 18. prosince 1929, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. zák., zrušil výrok porotců a rozsudek na něm se zakládající, pokud byl obžalovaný uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisejících, a věc vrátil porotnímu soudu v Moravské Ostravě, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, bera při tom za základ svého rozhodnutí i nedotčenou část výroku a rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek jen, pokud jde o kladnou odpověď porotců k první hlavní otázce a výroky s tím související, tedy jen, pokud jde o odsouzení obžalovaného pro zločin podle § 125 tr. zák., takže výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. zák., zůstává nedotčen. Stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 6 tr. ř. pro zamítnutí otázek obhajobou navrhaných, a to i. otázky dodatkové, zda obžalovaný byl v takovém omylu, pro který nelze spatřovati v jeho činu zločin; 2. otázky eventuální, zda šlo o pokus násilného smilstva; 3. otázky dodatkové podle § 323 tr. ř. (kontrolní), zda byla poškozená v takovém stavu opilosti, že šlo o stav bezbrannosti. Porotní soud zamítl otázku na omyl pod 1. jako zbytečnou, an prý obsah první navržené otázky je implicitně obsažen v usnesené otázce viny. Tento důvod neobstojí, neboť zákon v § 319 tr. ř. příkazuje dáti otázku na stav nebo na skutečnost vylučující trestnost vždy, byl-li tvrzen takový stav nebo taková skutečnost; i když porotci mají možnost vzít zřetel na okolnosti trestnost vylučující již při zodpovídání hlavní otázky, musí jim přece býti ve smyslu tohoto ustanovení zákona poskytnuta neomezená možnost, by po případném přisvědčení k otázce viny v hlavní otázce samostatně uvažovali o těch v řízení na jevo vyšlých okolnostech, jimiž by mohl býti naplněn důvod trestnost vylučující. Navrhovaná otázka dodatková ohledně omylu mohla by proto býti zamítnuta jen, kdyby pro ni nebylo zákonných předpokladů, totiž kdyby nebyly v provedeném řízení tvrzeny okolnosti, z nichž by mohl býti dovozován omyl obžalovaného o podstatné složce trestného činu, zda Anny G-ové zneužil ve stavu neschopnosti, by mu kladla odpor, způsobené lstivým omámením smyslů, totiž ve stavu, do něhož byla beze své vůle uvedena pachatelem a v němž nebyla s to svých duševních a následkem toho i fyzických sil aspoň přechodně přiměřeně použití k odporu proti pohlavnímu zneužití. I kdyby vycházely takové okolnosti jen z tvrzení obžalovaného, náleží přece jen porotcům posouditi věrohodnost jeho zodpovídání ve srovnání s jinými, tomu snad odporujícími výsledky řízení, najmě v souzeném případě s výpovědí svědkyně Anny G-ové. G-ová udala v přípravném vyšetřování, že obžalovaný k ní, sedící bezvládně následkem požitých lihovin, přistoupil a vylíčilvši dosti podrobně, jak soulož provedl, udala dále, že se nemohla brániti, poněvadž byla tak zmožena alkoholem, že nemohla ani křičeti, ba ani mluvit. Uznala i podle vlastního zodpovídání teprve na další cestě po činu. Při hlavním přelíčení udala, že na zpáteční cestě, když viděla, že obža-

lovaný odbočuje ze silnice na cestu do jakéhosi chrastí, kde zastavil, v těch chvílích čím dále tím více již cítila, že ji zachvacuje jakási nezvyklá slabost a zmalátnělost, a údy jako by jí dřevěněly; v malém okamžiku byla tak slabá, a jako neživá, že nechápala a si neuvědomovala jeho počínání, když jí vtáhl z předu do zadku vozu. Jako ve snách cítila, že jí počíná vyhrnovati sukně, avšak, chtěla-li pronésti slovo, hrdlo se jí stahovalo a nemohla ani křičet ani mluvit. Nemohla svoji velkou slabost přemoci a se brániti, když jí roztáhl nohy a si na ni lehl. Cítila bolest v rodidlech a jakési vlhko. Jak jí vtáhl zpět do předku vozu, neví, tolik však si pamatuje, že najednou zastavil, vyvedl ji z vozu a vysmýčil do lesa, kde jí cosi mluvil o K-ové a o vyspání. Již podle těchto výpovědí poškozené není vyloučeno, že se její neschopnost klásti odpor, která je ovšem podle vylíčených subjektivních pocitů plně dána i pro dobu, kdy na ní obžalovaný vykonal soulož, projevila v této chvíli spíše jen subjektivními pocity poškozené, a že se teprve po provedené souloži tento její subjektivní stav i na venek projevil tak, že potom i obžalovanému musil býti patrný. Klade-li porotní soud váhu na to, co sám obžalovaný o tomto stavu doznává, že totiž pak, když si po provedené souloži poškozená zase vedle něho sedla, umdlená opřela hlavu o jeho rameno, a že pak, když přijeli na křižovatku, byla po souloži a následkem vzrůstajících účinků alkoholu omámena, a jak jí zmalátnělou zavlekl do lesa, by se vyspala, nemá to význam pro rozhodnou dobu před a při souloži, kdy při správném posouzení subjektivní stránky pachatelovy stav neschopnosti k odporu zneužitě osoby musí mu býti povědom. I když pak obžalovaný v přípravném řízení udal, že v tu dobu, kdy s G-ovou souložil, byla hodně opilá a proti souloži se nikterak nebránila, a že, když šla po vykonané souloži ze zadní do prostřední části auta, trochu ji podepřel, poněvadž byla opilá, sklonila pak hlavu a položila ji na levé rameno, tvrdil u hlavního přelíčení, že ani cestou k autu ani pak při souloži opilá nebyla. I jinak líčil obžalovaný — ponejvíce v souhlasu se svým původním zodpovídáním v přípravném řízení — chování poškozené před souloží tak, že poškozená od začátku, kdy ji začal ohmatávati, souhlasila s pozdější souloží, až prý bude v náladě, že víno, o něž sama požádala, i likér sama rychle vypila přes to, že jí to vytýkal, že sama pak navrhla, že by již mohli jeti, a pak, když ji na zpáteční cestě jako již dříve v kavárně zase ohmatával, sama mu řekla, že teď by to chtěla míti. Tímto tvrzením, jehož pravdivost posuzovati ve srovnání s výpovědí poškozené náleží výhradně jen porotcům, jest napovězen nedostatek vědomí obžalovaného, tudíž jeho omyl o tom, že G-ovou bez její vůle omamuje do stavu neschopnosti k odporu, a v tomto stavu jí zneužívá; tvrzení tohoto omylu obžalovaným dochází pak částečného objektivního osvědčení v tom, že poškozená připustila opětovné ohmatávání obžalovaného, proti němuž se celkem málo bránila, a vůbec o celém počínání si obžalovaného, který ji odvezl daleko a na poměrně dlouhou dobu od domova, nikomu se nezmínila, ačkoliv měla k tomu dosti vhodné příležitosti i času, když musela na obžalovaného v jeho nepřítomnosti před hostincem a v hostinci poměrně dlouho čekat. Pro navrhovanou otázku na omyl obžalovaného bylo tedy v řízení dostatek skutkového podkladu, takže jejím zamítnutím způsobena byla zmatečnost podle § 344 čis. 6 tr. ř., stěžovatelem vytýkaná. Již tento dů-

vod stačí k tomu, že rozsudek nemůže býti zachován v platnosti, takže nebylo třeba zkoumati, zda není rozsudek zmatečný podle § 344 čis. 6 tr. ř. i proto, že nebyly porotcům dány otázky pod 2. a 3.

Čís. 4141.

Ustanovení silničního řádu, že veškeré vozy mají v levo vyhýbati a v pravo předjížděti, předpokládá a vyžaduje povšechné zachovávání jízdy v levo, by tak i nepředvídané vyhýbání a předjíždění bylo umožněno.

I při nečekané náhodě (rozhledu bránícím náhodným zaslzení očí), pokud nepůsobí tak rychle a intensivně, že není v lidské moci jí čeliti, jest zachovati povinnou opatrnost, kterou by mohlo býti odvráceno nebo zmenšeno nebezpečí pro lidský život.

Zavinění řidiče automobilu (§ 335 tr. zák.), vybočil-li z jízdní dráhy až skoro ke příkopu do bezprostřední blízkosti telegrafního sloupu, na nějž narazil.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1931, Zm II 71/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 21. ledna 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

D ů v o d y:

Pokud zmatečnou stížnost důvodem zmatečnosti podle § 281 čis. 9 a) tr. ř. proti názoru nalézacího soudu, že obžalovaný nejel po levé straně silnice, jak mu předpisy nařizují, tvrdí, že není nařízení, že vůz musí jeti vždy a za všech okolností po levé straně, není tato námitka odůvodněná. Třebaže § 14 místodržitelské vyhlášky ze 4. března 1892, čis. 29 zem. zák. mor. (silniční řád pro silnice erární), jehož se zmatečnou stížností dovolává, nepředpisuje výslovně jízdu v levo, je přece tento smysl tohoto ustanovení zřetelně vyjádřen předpisem, že veškeré vozy mají v levo vyhýbati a v pravo předjížděti, což samo o sobě předpokládá a vyžaduje povšechné zachovávání jízdy v levo, by tím i nepředvídané vyhýbání a předjíždění bylo umožněno. Ale zejména z ustanovení 3. odst. cit. § je bezpochybně patrné, že předpisem odst. 1 byla v pravdě zavedena povšechná jízda v levo, neboť se tu za určitých podmínek příkazuje bezpodmínečné vyhnutí každého povozu, třebaže musel opustiti levou stranu. Uváží-li se, že pro neerární silnice byla zákonem z 31. prosince 1874, čis. 5/1875 zem. zák. mor. v § 24 výslovně předepsána jízda v levo, jest nepochybné, že i pozdější vyhláška o silničním řádu na říšských silnicích nemohla tuto otázku řešiti jinak než jednotně. Nalézací soud se tudíž v tomto směru dovolal právem platných předpisů, a, pokud z nich vycházel, nepotřeboval k tomu, by posoudil, zda měl obžalovaný jeti po levé straně, zjišťovati, zda byla silnice volná; v tomto směru mu tedy stěžovatel bezdůvodně vytýká neúplnost podle § 281 čis. 5 tr. ř. proto, že nepřihlížel k údajům svědka Alfreda K-a. Hledíc